

Có được Hà Nội như hôm nay và Thăng Long như ngàn năm qua, thật vô cùng diệu kỳ và kỳ hào, không chỉ với những ai từng sống ở Thăng Long - Hà Nội, mà còn rất nhiều người khác với họ, họ thấy con em của đất nước, dù sinh sống cách quê hương ngàn vạn dặm xa, và đi với bộ quần áo năm châu dù họ chưa một lần đến với kinh đô cổ kính này! Thăng Long - Hà Nội đã tròn ngàn năm tuổi, ngàn năm tuổi mà thật kỳ diệu, những không phải chiêm bao mơ mộng, mà là một thực tế sống động.

Chúng ta hôm nay đang sống giữa lòng thành phố Hà Nội, như vừa thuở kinh đô Thăng Long xa xưa như một hoài niệm đầy thơ hào, khi được đi dạo quan trọng nhất trong *Chiều Dị Đô* của Hoàng đế Thái tử Lý Công Uẩn:

"Huống chi, đô cũ của Cao Vương thành Đồi La, ở giữa khu vực trũng đất, có thể rừng củn hủn ngửi, ở giữa nam - bắc - đông - tây, tựa hình thế núi sông sau trũng, đất rộng mà bưng phũng, chỗ cao mà sáng sủa, dân cư không khổ vì ngập lụt, muôn vật rất thịnh mà phồn vinh, xem khắp nước Việt, chỗ này là hơn cả. Thế là chỗ hợp của bưng phũng, là nơi thiên đô của kinh sư muôn đời. Trẫm muốn nhân đức địa lý mà đóng đô, các khanh nghĩ thế nào?"

Đã ngàn năm rồi, thời gian lịch sử thăng trầm của Thăng Long - Hà Nội càng chứng tỏ những dự đoán đó của Lý Thái Tổ hoàn toàn đúng, bởi vì ông xứng đáng là vị vua của bưng phũng tiên tri. Phải chăng, Ông đã nhìn thấy trước sự thăng hoa của một nền đất thiêng này? Và quả thật Thăng Long - Hà Nội đã thăng hoa!

Một vùng đất - Cảnh quan thăng hoa

Chỉ với một câu đánh giá ngắn gọn súc tích trong *Chiều Dị Đô* của dân chúng trên, cho ta cảm nhận khá chính xác về thực địa Thăng Long ngay buổi đầu dựng đô, với thực địa củn hủn ngửi, mà của nước Việt không đâu có được! Một ngàn năm trước đã là thế và trong lịch trình một ngàn năm sau lại càng hơn thế nữa. Cảnh quan Đồi La là nơi trú ẩn và phát triển trong vùng sông nước châu thổ sông Hồng, đã lọt vào tầm mắt tinh đời của vua Hoàng đế khai sáng vùng ngả tư Lý. Thời kỳ trước Xtrở đi, cái vẻ đẹp ngày càng được nâng cao theo tiến độ của lịch sử dân tộc. Một

Thăng Long thời Lý, mặt Thăng Long thời Trần, mặt Thăng Long thời Lê Sơ, mặt Thăng Long thời Mạc, mặt Thăng Long thời Hậu Lê (hay thời Lê - Trần), mặt Thăng Long (là hàng thời) dưới thời kỳ XIX, mặt Hà Nội thời Nguyễn và mặt Hà Nội của nước Việt Nam mới sau năm 1945 vẫn đứng vững trên hàng đất của đất nước.

Tên Cửa Loa đến Thăng Long - Hà Nội mang giá trị địa - chính quan trọng về kinh tế và nhân lên gấp bội. Ngày nay Cửa Loa trong lòng Hà Nội, thời đất đắp ôm ấp chính quan trọng, tạo nên những thăng hoa liên tục suốt hơn hai ngàn năm có đất. Âu cũng là cái mà trời đất giành cho vùng đất linh này.

Mặt vùng đất - chính trị, hành chính thăng hoa

Ngày đầu năm 1010, trong *Chiếu Dời Đô*, Lý Thái Tổ đã không chút hoài nghi lòng đã khẳng định Thăng Long " *là nơi thiên đê của Kinh sư muôn đời*".

Lebih ngàn năm qua đã chứng minh mệnh đất bất hủ này! Lý Thái Tổ lập nghiệp tại kinh đô Hoa Lư (Ninh Bình), nhưng đã nhìn thấy rõ về trí bất lợi chính trị - hành chính của Hoa Lư, và chỉ mấy tháng sau khi giành được thiên hạ từ vua Ngô Quyền thì ông đã dời Hoa Lư trong heo hút núi rừng, kéo triều đình Lý ra Thăng Long nhanh hơn mặt trời đánh. Tháng 7 âm lịch thuyền rồng của vua neo ở sông Cái thì tháng 10 âm lịch của năm Canh Tuất (1010) đã hiện lên những cung điện nguy nga cho những buổi thi đấu. Mặt Thăng Long chính trị - hành chính đã được khắc ghi vào hành đất nước, theo phương thức của mặt trời chiếu phong kiến trung ương tập quyền vững mạnh và hiểu quả. Cũng tại đây, các vua Ngô Quyền của nước Việt có đất đai kiến thiết chính trị hành chính - chính trị dưới hành đất nước công ích nhất, triều đình lan tỏa xuống các địa phương cũng dạt dào và thu hút; so với Hoa Lư đã là đất đai kiến trúc. Nhà Trần thay nhà Lý, nhà Lê nối tiếp Lý - Trần vẫn chọn Thăng Long làm Thủ phủ đô, thời kỳ XIX Thăng Long mặt trời đất đô về cho Huế (Thuận Hóa) vì những lý do thiên nhiên; đây không chỉ so sánh hơn thua của hai trung tâm hành chính này, nhưng nếu xét sông phồn thịnh thì sông Hồng tiên bao giờ cũng giành cho Thăng Long - Hà Nội. Tuy mặt trời đất là đất đô, nhưng Thăng Long vẫn là trung tâm của Bắc Kỳ. Những Pháp xâm chiếm Việt Nam và Đông Dương, năm 1888 cho lập thành phố Hà Nội (tuy dời tích của đất 10 km

2) nhưng đó là thành phố được chọn đất trung tâm hành chính cho ba nước Đông Dương.

Mặt Hà Nội của nước đầu thời kỳ XX sôi động, và kết thúc bởi Cách mạng vĩ đại Tháng 8 - 1945, khi cuộc mít tinh kinh tế của giới chức Hà Nội thay vì những hình thức Chính phủ được những chủ nhân sang trọng Việt Minh và Chính phủ Cách mạng Lâm thời về địa điểm thành lập tại Đền Hai Bà Trưng Dân phố Tân Trào (Tuyên Quang) từ 13 - 15 tháng 8-1945; mà cũng tại Đền Hai Bà Trưng

Quốc Dân này thay mặt Chính phủ Lâm thời Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc tuyên bố *Thế đô của nhân tộc Việt Nam mới là Hà Nội, Quốc kỳ là ngọn cờ đỏ sao vàng 5 cánh và Quốc ca là bài Tiến Quân Ca của nhạc sĩ Văn Cao.*

Mặt vùng đất a - Quân sự thăng hoa

Không rõ từ bao giờ, người Thăng Long - Hà Nội và nhân dân chúng ta truyề n truyền nhau với câu ngạn ngữ: *Thăng Long phi chiên đá!*, cũng có người đi c là: *Thăng Long phi chiên b!* Hiểu hai câu đó như thế nào cũng được, nhưng cần lưu ý rằng, cả hai câu đó đều nói lên rằng, nhân dân ta không bao giờ quên sự xẩy ra ở Thăng Long - Hà Nội, những người kẻ thù muốn đưa chiên tranh vào đây để chúng ta bị vong! Thủ tướng Lý Bí (thứ 6 thế kỷ VI) thành lập vương triều Lý, thế thế đã đồng ý c ngân vang:

Nam

Quốc sự n hà Nam đ c

...

Nhà ngh ch lại xâm phạm, Nhà đ ng hành khan thế b!

Vương triều Trần đã 2 lần giáng phạt Thăng Long khi ách xâm chiếm của Mông - Nguyên, đó là trận Đông Bình năm Đinh T (tháng 1-1258), vì các chiến thắng Chông - Giang Khố u tháng 4 ở D (1285) buộc quân gi rút ch y khi Thăng Long. Kinh đô r vang khúc ca kh hoàn. Bình Định Vương Lê Lợi bao vây Đông Quan, buộc gi Minh xâm lược kh n đ n và sau khi phá phách tan nát Đông Quan buộc ph h u chi n, rút quân về b c trong danh đ b i m t h i th gi a Lê Lợi và i Vương Thông. Quân xâm lược Thanh mau chóng chiếm Thăng Long cuối năm Mậu Thân (1788), phê phán v i T t K D u (1789) trong thành, đ r i r ng sáng m ng 5 T t đ i b i Kh ng Th ng - Đ ng Đa, Thái thú Đ i n Châu S m Nghi Đ ng treo c t t, Tôn Sĩ Ngh chui ng đ ng cùng b i quân tháo ch y qua sông Hồng t t i v đ t b c. Nhà cu i th k XIX, hai l n Hà Thành th t th (1872, 1882) b i nhà Nguyễn không cùng toàn dân ch ng Pháp. Đ bù i Hà Nội làm Cách M ng Tháng 8 - 1945, vùng lên ch ng Pháp xâm lược ngay năm đ u tiên sau Toàn Quốc Kháng Chiến (12-1946) và gi i phóng Thủ đô.

Vì thế đất a - quân sự của Thăng Long - Hà Nội suốt ngàn năm y như mãi thời gian mặt thăng hoa, chúng ta không bao giờ quên Thăng Long - Hà Nội là bãi chiến trường, bóng máu và cỏ g ng đ t t m i l a chi n tranh n i đ đô hào hoa; những cũng không đ cho quân thù trú ng ở Thăng Long - Hà Nội gây bao đau thương cho dân lành.

Mặt vùng đất a - Kinh tế, văn hóa thăng hoa

Vùng đất có mặt và vẻ đẹp mà Thăng Long - Hà Nội có được, không phải tự nhiên mà có, mà là bởi vùng đất linh này được tôn vinh bởi các thế hệ con dân Thăng Long - Hà Nội, chính họ tạo ra đất - con người, đất - hành chính, đất - quân sự ... mặt cách kiên trì và vĩnh hằng, hay nói một cách chính xác bởi lao động sáng tạo làm nên mặt của con người con người dân Thăng Long - Hà Nội.

Động ruồng vùng Thăng Long - Hà Nội xưa nay vẫn tồn tại, trồng rau dưa thực phẩm các loại không đâu bằng; nhà tiện nghi cũng không đâu bằng Thăng Long, hiện nay Hà Nội còn khu phố vài ba trăm tuổi như mặt minh chứng cho sự phát triển hoa mặt thu của Thăng Long; Hà Nội thời thuộc Pháp cũng được ưu ái, bởi những kiến trúc biệt thự lãng mạn kiểu Châu Âu mà những nhà kiến trúc tạo ra cho sự thực địa mặt cách vô tình, chứng kiến Nhà hát Lớn Hà Nội như là mặt nét thăng hoa cho kiến trúc Hà Nội hiện đại. Và ngày nay, biệt bao nhiêu khu đô thị hiện đại mọc lên ngày càng nhiều ở Hà Nội, như báo trước mặt cuộc thay đổi bởi mặt Hà Thành trong mặt tiếp nối lại gần.

Văn hóa tinh thần của Thăng Long - Hà Nội cũng là mặt được học của Đệ Nhất và Đệ Nhị Nam được gọi. Hơn trăm khoa thi Tiến sĩ ở Thăng Long thời Lý đến năm 1788, là mặt thăng hoa thời của tinh thần Thăng Long và Đệ Nhất, chính đời ngũ khoa bằng gần 3000 ông Nghè đó đã tạo nên cốt lõi cho văn hiện Thăng Long - Đệ Nhất ngàn năm. Đó là chưa kể hàng ngàn tác phẩm Hán-nôm nói lên tầm vóc văn hiện của quốc gia này. Thời là nhiều cái để minh chứng cho văn hóa Thăng Long - Hà Nội thăng hoa, chứng kiến, vào thời hiện đại, sự ca khúc hay về Hà Nội có đến hàng triệu chục, mà chưa có mặt vùng nào ở Việt Nam nào có nhiều ca khúc hay như Hà Nội.

Văn hóa vùng xưa Thăng Long - Hà Thành suốt ngàn năm phong phú và đa dạng. Và chính văn hóa vùng xưa làm nên mặt cách văn hóa của Thăng Long - Hà Nội.

Thăng Long - Hà Nội đã ngàn năm, mặt giá trị của Thăng Long - Hà Nội đã được khẳng định qua truyền thống lịch sử; chúng ta đã có mặt khi đến Thăng Long để yên tâm, và đã có mặt Thăng Long - Hà Nội thăng hoa đến lên qua từng năm tháng lịch sử. Chúng ta từng hào vâng quá khứ, càng tin tưởng vào tương lai, và hy vọng sẽ có mặt Hà Nội thăng hoa hiện nay.

Hà Nội tháng 10 – 2010

à TH

Mặt vùng đất thẳng hoa!

Thứ năm, 28 Tháng 10 2010 11:05

---

nh

NGAY NAY